
MINISTERUL EDUCAȚIEI
OLIMPIADA NAȚIONALĂ DE LIMBA RROMANI
ETAPA JUDEȚEANĂ
18 MARTIE 2023

ANUL VI DE STUDIU - GIMNAZIU

- Savorre subijèktură si musajutne.
- Den pen ivăthe 10 pùnttură.
- E butăqo vaxt si 3 òre.

O JEKHTO SUBIJÈKTO

32 pùnttură

DEL PES O TÈKSTO

O Kostikă Băcălan, rromano folkloristo thaj etnològo, si bijando and-o berś jekh mija enă śela śtarvardeś thaj oxto, ka-o biś thaj śtar jùnio, and-o gav Kimpuri-Surdùk, o žudèco Hunedoàra.

Lesqo dad sas jekh kovać kaj na zanelas lil thaj lesqi dej sas butărni ka-i phuv. Penqe čhavorres dine les ka-i škòla. Le gaze, kaj avenas lesqe, ka-o dad, butăça, pućhenas les: „Sosqe na sikaves le čhavorres te kerel buti e sastreça, Ròmane?” Vov phenelas lenqe: „Murro čhavo na aresela te likhàrel sastra, sar manqe!”

Sode sas čhavorro, tholas kan k-ěl paramića, kaj motholas lesqe pesqi mami, i Băla. Vov zalas ka-e sa folklorikane bută andar o gav: kerenas i Moroleuka anglal i Patradī, phirenas la čerxanăça (le Irozença), la kolindaça („la dubaça”) th.a. O Kostikă, and-e sakadă vrăma, kidăś rumunikano thaj rromano folklòro thaj kerdăś les prinžardo and-ěl but thana.

Palal so agorisardăś E Filologiaqi Fakulteta ka-o Kluž-Napòka, and-o berś 1974 la tezaça *Colindatul cu duba în satul Almaș Săliște* [O phiravipen e dubaça and-o gav Almăș Săliște], o Kostikă Băcălan areslo siklărno francuzikane čhibăqo, thaj kerdăś buti ka-e śtar gavutne škòle pašal lesqo gav. And-o berś jekh mija enă śela thaj enăvardeś thaj enă, aresel inspèktoro vaś i rromani čhib anda o žudèco Hunedoàra, kaj thol sa pesqi zor vaś e rromenqi edukacia.

And-o berś duj mije duj, inklisto lesqo jekhto lil, *Rromane taxtaja/ Nestemate din folclorul rromilor*, and-o fòros Kluž-Napòka, telal o raxhipen e universitarone siklărnesqo, o Geòrge Sărău. Kadava lil si xramosardo duje čhibènqe; kathar si ankaladino o tèksto *I kolinda*. O dujto lil, sa duje čhibènqe, *O ges thaj i răt/ Întunerice și lumină*, sas ankalavdo and-o berś duj mije deśuefta, k-o Themutno Cèntro vaś e Rromenqi Kultūra. Kothar sas lino o tèksto: „Le muleça p-o grast”, bută so si çaće, păcime lesqe dadesθar and-o Dujto Marimos.

O Kostikă Băcălan mulăś and-o jekh jùlio andar o berś duj mije biś thaj jekh. Te dikhas so phendăś palal lesqe, o Geòrge Mănda, sas inspèktoro vaś e rroma and-o žudèco Karaś-Severin, and-jekh mesăžo savo bićhaldăś les le rajesqe siklărnesqe o Geòrge Sărău: „Me arakhlem kadala tragediaθar iz răt, but palal, kadja, agoral, reslem te „naśav” e autovurdoneça opre-tele 250 km, k-aśti te resav kothe maj anglal te liav rig ka-o than kaj sasas te avel praxosardo o Kostikă Jonel Băcălan, pesqe biandipnasqe gavesqe, kaj Kimpuri-Surdùk, jekh gav arakhlo nordutne rigaqe e žudecosqi Hunedoara, kaj si k-i bar e žudecoça Arad. Rodindem tumen k-o telefòno avdives texarinăqe (javinăqe, deràno), vi k-o mezmeri, tha’ na arkhlem tumen. Kothe, vakàrdem le manuśenqe, kodolesqe vi i pesqi familia manglăś kaθar manqe te phenav varesode lava, te phenav vareso palal o Costică, kadja sar ame xatàrdăm les, sar jekhe manuśes, çaćipnasqe, but kućalo, siklilo, butžanglo, buxle dikhipnaça opral o živipen, jekh ženo butećhibènqo zanglo. Lilem manqe o

mukhlipen te tradav vi andar tumari rig jekh xatǎralo lav, phenindoj pesqe familiaqe vi le manušenqe, save line rig ka-o bibaxtalo xasaripen, dikhindoj tumaro speciǎlo phand inkerdo maškar tumenŋe vi o Kostikǎ. Kadja, tradem tumare dukhavde familiaqe putarde vi ǎaǎe xatǎrimata. Patǎv kaj šukar kerdem, te phiravav man kadale ǎhendesŋe. Reslem khere, kaj Dognecea, paše jekhe ǎasosŋar thaj sem ǎhindo khinipnasŋar. Te avel pesqi phuv lokhi! O Devel te arakhel pesqo vodǐ! Laǎho manuš sas!

(O Kostikǎ Bǎcǎlan – palal o Jonel Kordovan)

1. Xramosaren and-e 5-6 rǎndurǎ palal so vakǎrel pes and-o dino tǎksto! **6 pǔnkturǎ**
2. Arakhen e sinonimurǎ vaš e alava: *mothol, kovaǎ, sode, kampel*. **4 pǔnkturǎ**
3. Roden thaj xramosaren, andar o dino tǎksto, trin navnǎ/ substantivurǎ ka-o nominativo kǎzo! Xramosaren savo si lenqo gǎndero/ ling thaj lenqo gin. **6 pǔnkturǎ**
4. Roden thaj xramosaren, andar dino tǎksto, štar alava and-e save si postpozicionǎlo grafǐme! **4 pǔnkturǎ**
5. Roden thaj xramosaren andar o dino tǎksto trin adžǎktivurǎ/ pašnavnǎ! Xramosaren savo si lenqo fǎlo: rromane/ gažikane, buxle/tang. **6 pǔnkturǎ**
6. Roden thaj xramosaren andar o dino tǎksto trin kernavnǎ/ vǎrburǎ save si ka-o indikativo mǎdo. Xramosaren k-e savo vaxt si von. **6 pǔnkturǎ**

O DUJTO SUBIJǎKTO 58 pǔnkturǎ

1. Ambolden gažikanes e anglutne 21 rǎndurǎ andar o tǎksto dino maj opre! **20 pǔnkturǎ**
2. Nakhaven i kernavni/ o vǎrbo „ǎal” ka-o imperfǎkto thaj ka-o nakhlo vaxt! **12 pǔnkturǎ**
3. Ambolden and-i rromani ǎhib! **16 pǔnkturǎ**
  - a) În acest an, Olimpiada Națională de Limba Rromani a ajuns la cea de-a douzeci și doua ediție.
  - b) Cluj-Napoca este unul dintre cele mai vechi orașe din Transilvania. Aici conviețuiesc români, rromi, maghiari și alte etnii.
  - c) Sunt mândru că am cunoscut mulți elevi rromi, profesori și oameni importanți ai etniei rome.
  - d) Familia mea m-a ajutat mereu pentru a obține cele mai bune rezultate școlare.
4. Keren jekh xramosaripen, and-e 15-20 rǎndurǎ, palal i tǐma: „Sosŋar si šukar amari rromani kǔltura?”. And-o tumaro xramosaripen dikhena: **10 pǔnkturǎ**

O ander/ o koncinũto le xramosaripnasqo – 6 pǔnkturǎ

- Xramosaresa andar so si kerdǐ rromani kǔltura. So arakhas and-e rromenqi kǔltura? **2 pǔnkturǎ**
- Sar d-ašti/šaj te keras prinžardi e rromenqi kǔltura. **2 pǔnkturǎ**
- Xramosaresa aver godǎ/ argumǎnturǎ vaš kadaja tǐma. **2 pǔnkturǎ**

O organizisaripen thaj o prezentisaripen e godǎnqo – 2 pǔnkturǎ

- o organizisaripen e godǎnqo – 1 pǔnktu
- i originalitǐta -1 pǔnktu

E xramosaripnasqi redaktǎcia – 2 pǔnkturǎ

- vaš e vortografiaqe rǐgule – 1 pǔnktu
- vaš e puntuaciaqe rǐgule – 1 pǔnktu